

BIULETYN BAŁTYCKI**W I L B I**

Nr.

Wilno, dnia 17 marca 1934 r.

173.

T r e ś ć n u m e r u :

LOTWA:

1. Leader partji socjaldemokratów o Łotewskiej polityce zagranicznej.
2. "Latvis" o stosunkach Łotewsko-litewskich.
3. Kongres związku postępowców.
4. Sprawa handlu pogranicznego między Łotwą a Litwą.
5. Wyciążka dziennikarzy łotewskich do Niemiec.
6. Anglja a niezawisłość Łotwy i Estonji.

ESTONJA:

1. Prasa estońska o posunięciach rządu.
2. Leader socjaldemokracji estońskiej o wypadkach w Estonji.
3. Statystyka ludności Estonji.
4. Gen. Laidoner o kombatantach.
5. Sprawa aresztów w Estonji.

--§--

LOTWA: 1. Leader partji socjaldemokratów o Łotewskiej polityce zagranicznej. "Brīvība Zeme" Nr. 59 /III.1934/: Na posiedzeniu sejmu z 14 marca leader partji socjaldemokratów Menders przy rozpatrywaniu budżetu M.S. Zagr. poddał krytyce Łotewską politykę zagraniczną.

Menders oświadczył, że, o ile nowy rząd łotewski będzie prowadził politykę zagraniczną w stosunku do Niemiec w takim samym duchu, co dotychczas, partja s.d. będzie polityce tej się sprzeciwiać. Partja s.d. nie żąda złych stosunków z Niemcami, lecz uważa, że należy w stosunkach tych zachować poczucie własnej godności. Stanowisko rządu Błodnieksa względem socjaldemokratów spowodu ostrych słów tych ostatnich pod adresem niemieckim, jest zdaniem Mendersa, wprost skandaliczne. Niency potajemnie się zbroją. Nie wyrzekły się też one swych planów na Wschodzie. W stosunkach międzynarodowych wszystkie pakt pokojowe mają znaczenie paktów jednostronnych. Prawdziwie przyjazne stosunki mogą być z Rosją Sowiecką. Wzmocnienie i pogłębienie stosunków politycznych i gospodarczych z Sowiekami stanowi jedno z głównych zadań łotewskich.

Jeżeli chodzi o Polskę, zdaniem Mendersa, wysuwa ona na pierwszy plan utrzymanie dobrych stosunków z Niemcami. Od stosunków tych zależy będzie stanowisko Polski względem państw bałtyckich. Pakt polsko-niemiecki dał Niemcom pewną swobodę działania nad Bałtykiem. Najrealniejszy byłby związek trzech państw bałtyckich: Łotwy, Estonji i Litwy. Przeszkodą w utworzeniu takiego związku jest jednak Litwa ze swymi nieuregulowanymi granicami.

Wreszcie Menders radził na przyszłość mniej się kierować sentymentami, a więcej zdrowym rozsądkiem.-

2. "Latvis" o stosunkach Łotewsko-litewskich. "Latvis" /z 14.III.1934/: W związku z przerwaniem tranzytu przez Możejki należałoby przypomnieć Litwinom o faktycznej sytuacji, jaka istniała pomiędzy Litwą a Łotwą przed przeprowadzeniem granicy litewsko-Łotewskiej przez sąd państw trzecich /profesor angielski Simpson/. Decyzja Simpsona w sprawie oddania Mozejek i Połagi Litwie wiąże się z obowiązkiem nieczynienia komunikacji Łotewskiej żadnych trudności w tej dziedzinie. Litwini widocznie dobrze pamiętają o swych prawach, lecz zapomnieli i nie chcą przypominać o obowiązkach względem Łotwy. Przez takie jednostronne łamanie paktu Litwini dają Łotwie wolne ręce. Łotysze nie czują się zobowiązani do niczego. Czyby wobec tego rząd łotewski nie powinien pomyśleć o tem, jaka się wytworzyła sytuacja i czy Łotwa nie powinna wrócić do sytuacji, jaka była przed decyzją prof. Simpsona. O ile tak, to obowiązkiem rządu byłoby zapewnienie tej komunikacji stanu, jaki istniał faktycznie przed decyzją prof. Simpsona i dopiero wtedy rozpocząć jakiegokolwiek nowe rokowania z Litwą. W owym czasie Możejki i Połaga były w rękach łotewskich. Obecnie Litwini byłiby ustępliwi, gdyby wznowiono sytuację, jaka istniała przed decyzją prof. Simpsona, którą to decyzję Litwini obecnie uważają za nieobowiązującą.

Czyż Litwini naprawdę by chcieli, by oprócz konfliktu wileńskiego i kłajpedzkiego zaistniał jeszcze trzeci konflikt spowodowany Możejkiem i Połagi?

3. **Kongres związku postępowców "L.Kareivis" Nr.57 /III.1934/:** W tych dniach odbył się w Rydze kongres związku postępowców z udziałem 398 delegatów. Kongres przyjął szereg rezolucyj. M.in. rezolucje głosiły, iż rząd lotewski nie powinien zerwać od cudzoziemców, powinien troszczyć się o dobrobyt całego narodu, składać się z fachowców, prowadzić narodową politykę oświatową, zlikwidować zarządy szkół mniejszościowych, położyć kres wynaradawianiu Lotyszów na pograniczu wschodnim i t.d.-

4. **Sprawa handlu pogranicznego między Litwą a Lotwą "Latvis" /z 15.III.1934/:** Według danych statystycznych, w lutym r.b. importowano z Litwy do Lotwy towarów za 27 tys. latów, natomiast z Lotwy do Litwy tylko za 7 i pół tys. latów.-

5. **Wycieczka dziennikarzy lotewskich do Niemiec "Socjaldemokrats" Nr.60 /III.1934/:** Poseł niemiecki w Rydze Marcjus zaprosił przedstawicieli prasy lotewskiej na dwutygodniową wycieczkę do Niemiec dla zapoznania się z życiem niemieckim.-

6. **Anglja a niezawisłość Lotwy i Estonji .Prasa ryska/z 17.III.1934/:** 14 marca angielski sekretarz stanu Eden wygłosił w Izbie Gmin przemówienie, z którego wynikało, że Anglja nie pozwoli na likwidację niezawisłości Lotwy i Estonji, gdyby niebezpieczeństwo takie zaistniało.-

ESTONJA:1.Prasa estońska o posunięciach rządu "Brihva Zeme" Nr.59 /III.1934/: Cała prasa estońska wypowiada się przychylnie w sprawie stanowczych posunięć rządu estońskiego względem związku kombatantów. "Kaja" pisze w tej sprawie, że cały kraj spotkał ze spokojem zarządzenia rządu i że obowiązkiem każdego obywatela jest dopomaganie akcji rządowej. "Päewaleht" oświadcza, że spodziewać się należy, iż psychoza, narzucana przez kombatantów według obcych wzorów zniknie, zaś naród estoński znowu odnajdzie sam siebie. "Vaba Maa" oświadcza, że życzeniem narodu jest poskromienie samowolnych elementów, co też obecnie zostało dokonane.-

2. **Leader socjaldemokracji estońskiej o wypadkach w Estonji "Jaunakas Zinas" Nr.61. /III.1934/:** Leader partji s.d. i kandydat na prezydenta Estonji Rei oświadczył współpracownikowi "Jaunakas Zinas", że wzmocnioną ochronę w Estonji ogłoszono na mocy nowej konstytucji. Wybory do parlamentu i wybory prezydenta wypadnie odłożyć aż do czasu, zanim antypaństwowe żywioły nie zostaną wytępione. Wymagać to będzie dłuższego czasu.-

3. **Statystyka ludności Estonji "Brihva Zeme" Nr.58 /III.1934/:** Według danych statystycznych z 1 marca r.b., było w Estonji 1.126.410 mieszkańców, w tem 529.436 mężczyzn i 596.974 kobiet. W porównaniu ze statystyką z 1922 r., ludność Estonji wzrosła o 21.230 tys. osób /o 2%/.-

4. **Gen.Laidoner o kombatantach .Prasa ryska /z 17.III.1934/:** Wódz naczelny armji estońskiej gen.Laidoner udzielił 15 marca wywiadu prasowego w sprawie wypadków w Estonji. Gen. Laidoner oświadczył, że związek kombatantów dążył do zagarnięcia władzy w państwie, opierając się przytem nie na zasadach demokratycznych, a na zasadach teorii "wodza". Szczególnie starali się kombatanci uzyskać wpływy w armji, samoobronie i policji. Gen. Laidoner oświadczył, że obecnie w Estonji panuje zupełny spokój, Likwidacja związku kombatantów została przeprowadzona zupełnie bezkrwawo.

5. **Sprawa aresztów w Estonji .Prasa ryska /z 17.III.1934/:** W wyniku likwidacji związku kombatantów dokonano w Estonji przeszło 500-set aresztów. Niektórzy z aresztowanych zostali wkrótce potem zwolnieni. W areszcie pozostaje 425 aresztowanych.-

